

DIRECTOR
R. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
BLAJ - JUDEȚUL ALBA DE JOS

ANUSCRISELE NU SE
= INAPOIAZĂ. =

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 150 Lei
Pe 6 luni . . . 75 Lei
Pe 3 luni . . . 40 Lei
Pentru America 2 Dolari
Numărul 8 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond
La publicările ulterioare
se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Cuvântul trup s'a făcut.

Adunarea preoților din Șimleul-Silvaniei pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de preot*).

La 3 Martie s'a ținut în Șimleul-Silvaniei adunarea mult așteptată a preoților de-a se constitui în societate pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de preot.

Începută într-o atmosferă foarte însuflețită, pace s'a cerut ajutorul Spiritului Sf. adunarea alege cu aclamațiune de președinte ad. pe păr. *Emil Ostate*, paroh în Hidig, care în o vorbire avântată, plină de însuflețire, lăudă preoțimea adunată, rugând-o, să desăvârșă cât mai obiectiv toate punctele din program, lăsând la o parte orice interese egoiste, materialiste, personalități fără rost, și îndemnându-i numai de un idealism curat să conlucreze toată dragostea și însuflețirea la realizarea scopului altruist ce se urmărește.

Constatând că din 41 preoți, câți au fost invitați, numai „Obligamentul” lansat, sunt prezenți președintele declară adunarea de legal constituită. Se aleg apoi secretarii și verificatorii și se trimite P. S. Sale episcopului dela Blaj următoarea telegramă:

Clerul întrunit în Șimleul-Silvaniei la adunarea constituire a societății de ajutorare pentru văduve și orfanii de preot, vă roagă, să binevoi-ți a primi prezenta sentimentelor sale de profundă venerațiune și căscură supunere, implorând asupra lucrărilor începute cuvântarea arhierescă. — *Emil Ostate*, președinte.

Se citește apoi epistola adresată de dis-pușul avocat din Zălau *Dr. Augustin Pin-* fiu de preot — care, conștiu de importanța scopului ce-l urmărește aceasta asociație prin ajutorarea văduvelor și orfanilor de preot, voind și dânsul să contribuie cu ceva la acest scop, declară, că dăruiește suma de 5000 lei, solvind-o în rate de 1000 lei anual. Președintele este primită cu multă însuflețire, iar oratorul aclamat, votându-i-se mulțumită proclamată pentru gestul magnanimos. Se ridică apoi d. senator *Dr. Alexandru Aciu*, spunând totdeauna a avut stimă deosebită față de preoțimea, recunoscând rolul important ce-l are în viața noastră. Cunoaște starea mizeră a văduvelor și orfanilor de preot, deci și importanța mare a acestei întruniri. Cere să fie considerat și dânsul ca un membru ajutător, dând suma de 5000 lei spre acest scop. Președintele oratorului sunt acoperite de aplauze și auzite și aclamate îndelungat. Însuflețirea cuprinsă preoțimea prezentă nu se poate descrie, văzând că și intelectualii laici sunt interesați de preoțime, chiar și'n jertfe materiale, întru curmarea acestui neajuns.

Trecându-se la dezbaterile proiectului de statute, iau parte la discuție aproape

* Pentru importanța deosebită a mișcării, dăm în acest loc o frântură din raport al corespondentului N. R.

toți membri prezenți, debătând punct de punct cu multă animație și bunăvoință. Atenția este încordată până la sfârșit. Statutele se vor tipări pentru a putea fi cunoscute de toți, dar și până atunci am socotit că e bine să dăm laici câteva părți mai însemnate.

Societatea va purta numele: „*Familiele Preoților Decedați*”, cuprinzând preoțimea grăcat din întreaga provincie mitropolitană. Cotizația este de 1000 lei anual în decurs de 10 ani, solvabilă până la 1 Iunie al fiecărui an, dela care dată — în caz de întâziere — se compută interesele bancare. La caz de moarte a preotului cotizația nu se mai plătește, iar ajutorul se dă din ziua morții, însă primul ajutor numai la anul după această dată. Taxa de înscriere este 50 lei. Posibilitatea intrării în societate pentru preoțimea actuală s'a fixat la un an dela data acestei adunări. Iar pentru preoții neordinați la un an dela data intrării în parohie. Ajutoarele se distribuie după trecerea celor dintâi cinci ani, când 50% se împart între văduve și orfani în mod egal, iar 50% se adaugă și pe mai departe la capital. Ajutorul la nici un caz nu poate întrece salariul preotului, avut la data decedării. Orfanii de ambii părinți primesc și partea mamei. La acest ajutor sunt îndreptățiți și nepoții direcți ai contribuitorului, dacă ar rămânea fără susținători. Când capitalul va ajunge suma de 500,000 lei se înființează o bancă de sîntătoare, a cărei conducere și administrare este prevăzută în statute.

În primul consiliu de administrație s'au ales preoții: *Emil Ostate*, *Ioan Taloș*, *Ioan Oltean*, *Traian Truș*, *Teodor Vaida*, *Valentin Copos* și *Aurel Ghilea*; iar în comitetul de cenzori preoții: *Valentin Sima*, *Nicolae Iuhasz* și *Vasile Pop* din Vălcău, iar suplenți: *George Groza*, *Emil Deac* și *Ioan Aluș*. *Casaru Vasile Moody*, preot în Șimleu.

Când am văzut însuflețirea, ce-a stăpânit preoțimea prezentă la această adunare, când mi-s'a dat se aud pe părintele-protopop *Alim-piu Coste*, văduv și cu familie crescută, spunând, că voiește și dânsul să-și aibă partea sa la aceste ajutoare, cel puțin ca membru ajutător, deși știe că din familia sa nime nu va beneficia de acelea, mă gândeam la alți preoți cu familii, cari privesc cu neîncredere acțiunea noastră, sau spun, că o astfel de acțiune ar trebui să pornească dela Ordinariat, pentru că poate să cauzeze neplăcere superiorilor o atare mișcare. Dar nu se poate ca superioritatea bisericească să privească cu ochi răi acțiunea începută pentru o cauză atât de arzătoare! Chiar din contră, suntem informați, că este plăcut atinsă de mișcarea înce-

pută. O singură nedumerire ar avea poate, că nu ne vom ajunge scopul în măsură, în care ar fi de dorit.

Dacă însă preoțimea noastră toată ar fi un trup și un suflet, dacă cu toții am fi animați de același gând altruist, am putea face adevărate minuni.

Vedeți, că și iubiiții noștri laici ne secundează. Și ei recunosc, că starea actuală nu se mai poate tolera. Noi totuși să stăm nepăsători, așteptând porumbul fript din povești? ... La nici un caz! Acuma în ciasul al unsprezecelea să ne desbrăcăm de toate gândurile egoiste, făcând chestie de conștiință și astfel umăr la umăr să ștergem această pată rușinoasă a trecutului.

Noi am început și nu dorim alta decât ca acest început să fie — precum stă de bine a spus-o președintele adunării — aliatul, care va dospa până așteptată de atâtea văduve și orfani de preot.

Un semnatar.

Tendințe puțin onerabile. În cadrele unei întinse polemici de ordin politic cu păr. *Ion Agârbiceanu* — botezată „Răfuiala trecutului” — d. *Alexandru Hodoș* invoacă în numărul ultim (10) al revistei clujene „*Tara noastră*” și următoarele fapte, menite a dovedi că „unitatea noastră națională își are temelii cimentate puternic nu numai prin jertfele de sânge ale luptătorilor cu arma, ci și prin sacrificiul de creier și suflet pe care l-au adus luptătorii cu condeiul”:

„Începând dela renașterea literară a secolului al 17-lea, când „Cartea românească de învățătură” a mitropolitului *Varlam* (sic!) „dela Iași pătrunsese până în fundul Bihorului, urmând cu veacul al 18-lea, când „popa *Sava Popovici* cel bătrân ot Rășinari” ținea predici „credincioșilor săi despre originea Românilor, aducând dovezi despre aceasta din scrierile „eronicarilor, și până la secerișul bogat al literaturii noi, dela *Eminescu* încoace, ideea „națională” a fost ocrotită, a fost hrănită și a fost mântuită de rispa de inimă și de talent „a cărturarilor și a preoților noștri”.

Până la „secerișul bogat dela *Eminescu* încoace” — unde înțelegem foarte bine să nu se mai reliefeze anumite personalități proeminente, cari au contribuit la trezirea și susținerea ideii naționale — cei mai tipici și mai viguroși reprezentanți ai naționalismului au fost deci mitropolitul *Varlaam* și — vă rugăm să nu râdeți! — „popa *Sava Popovici* ... ot Rășinari”! Acesta din urmă reprezentând veacul al 18-lea! Iar minunată pleiadă a marilor apostoli ai românismului dați de școala latină a Blajului, cu cei „trei cavaleri ai idealului național” — cum le zice d. *N. Iorga* — și mai ales cu acel adevărat creator și mucenic al ideii naționale, care a fost episcopul nostru *Inochentie Klein*, este pur și simplu inexistentă pentru acest adorator al „popii *Popovici* ... ot Rășinari”!

Nu, dle Hodoș, așa nu se poate vorbi serios. Trecutul, în numele căruia doriți a Vă răfui cu scriitorul Agârbiceanu, nu Vă dă cuvânt să ignorați Blajul și pe oamenii lui istoriei — numai pentru motivul că păr. Agârbiceanu încă ne aparține. Că d. Lupaș, la a cărui conferință Vă provocați, a făcut-o și o face, îl privește și... să fie sănătos. Dela Dvoastră însă, care — pe cât știm — încă nu Văți înscris între „Ku-Kuks-Klanii” cari au pornit să ne desființeze biserica, am fi așteptat să Vă gândiți puțin mai obiectiv și nu cu capul fostului „popă le'n .a. ot Săliște”.

din _____

Apucături sibliene. Intr'un număr mai nou al gazetei pentru popor (I) a mitropoliei sibliene, numita „Lumina (II) satelor”, se afișează, sub titlul: „Rămâne pe nimica praznicul Papei”, următoarele lumini ortodoxe:

„Precum am mai scris la gazetă, Papa face la Roma un mare praznic, la care chiamă papistași din toate țările. Mai înainte, aceste praznice le făceau Papii tot la 100 de ani, pe urmă văzând că aduc venituri, le-au pus la 50 de ani, iar mai târziu tot la 25 de ani. Papii au câștiguri mari cu aceste praznice, pentru că din acest prilej oamenilor li se vinde iertarea păcatelor pentru bani grei.

„Acum însă a zгодit-o rău Papa dela Roma, căci din pricina scumpetei și a stărilor tulburi din Italia, nu s'au ivit pela Roma decât foarte puțini pelerini (vizitatori). De va merge tot așa, adio venituri, adio nădejdi!”

Așa se scrie la Sibiiu, într'o foaie pentru săteni, spre a promova — cum ni-se spune mereu din partea ortodoxiei — pacea și bunăînțelegerea dintre cele două confesiuni românești!

Or, scrisul acesta este și o minciună din cele mai patente și o infamie din cele mai ortodoxe. O minciună, pentru că de fapt numărul pelerinajelor a atins și în primele două luni ale anului — deși acestea nu prea sunt potrivite pentru atari excursii — cifra de 19, dintre cari zece din Italia și nouă din străinătate, iar pentru următoarele patru luni — adevăratul timp de pelerinaj — s'au anunțat atâția

pelerini, încât pentru pelerinajul nostru din primăvară numai foarte cu greu s'au putut găsi adăposturile necesare pentru cele cinci zile cât avem să petrecem la Roma. Și este o infamie, pentru că cuvintele culese mai sus cu litere grase, prin cari se reinvie calomnia stupidă dela începutul reformațiunii, nu poate fi calificată decât cu acest cuvânt.

Nu, domnilor dela Sibiiu, „Anul sfânt” nu se aranjează pentru câștiguri și venituri și aceasta din simplul motiv, că Papii Romei n'au ajuns niciodată în situația cutărui patriarh dela Ierusalim, sau de aiurea, trebuind să caute isvoare de venit chiar în „vinderea iertării păcatelor”. Țintele lui sunt exclusiv spirituale și „iertarea păcatelor”, de care Vă ocupați într'un chip atât de puțin creștinesc, întră în programul „Anului sfânt” și a pelerinajelor într'o formă, pentru care n'aveți, se vede, nici cea mai mică înțelegere.

Nu, biserica Romei n'a adoptat niciodată obiceiurile răsăritene, așa că o aplicare a acestora la ceace se petrece acolo nu este decât o confirmare a dictonului nemțesc, atât de adevărat:

Wie der Schelm ist, so denkt er!

Aprecierile unui cunoscător al situației din biserica ortodoxă română. Ocupându-se de agonia monahismului ortodox, d. Nichifor Crainic publică în numărul dela 9 Martie al ziarului „Cuvântul” următoarele aprecieri vrednice de-a fi reținute:

„Istoviți și înjosiți de mizerie morală și materială, monahii strigă, dar prinții bisericești nu-i aud... Prinții bisericii, în mare parte creaturi ale politicei, cocoțați cu pârghia pe scaunele episcopale prin simplul privilegiu că supraviețuiesc soțiilor lor legitime, cultivă mai departe, cu genuflexiuni, lichelismul rentabil față de mărimile politice, ori putrezesc luni de zile, departe de eparhiile părăsite, pe băncile unui parlament care nu se folosește în nici un fel de aportul nului al venerabililor gură-cască. Streine le rămân problemele vieții eparhiale și profund strein rămân de spiritul monahal și de soarta monahismului...”

„Nu e o excepție, că monahul e văzut ca

un văcar cu potcap al vacilor episcopale. Restul, sunt lasați să-și cultive păduchii în zidurile voivodale ale mănăstirilor, părăginiți. În mănăstiri, mor tradițiile sufletului și agonizează istoria națională. Câțiva bieți moșniaci ignoranți și zdrențaroși plâng în pustiu la răgînirii.

„Există totuși o categorie de monahi cari și tineri cari trăiesc în orașe, se îmbracă în mătasă, cultivă intriga și lingușirea onctuoasă și ascund în antereu aventuri galante, raspașiene. De ce Sf. Sinod nu-i trimite stareți în mănăstiri? În singurătatea zidurilor, ei s'ar veni în fire, ar cugeta asupra menirii pe care o au și monahismul ar câștiga pentru problema lui cel puțin câteva capete inteligente și activitate”.

Revistă bisericească

Gazetele anunță, că între Franța și Vatican s'a ajuns la un compromis, din care guvernul francez se obligă a numi un cardinal de misiune la Vatican, ale cărui atribuții se vor lărgi după trebuință. Vaticanul își menține în schimb, nunțiatura sa dela Paris.

Grație stăruințelor neobosite ale păr. Mitru Neda, credincioșii noștri din Izgar (22 km. de Lugojului) au avut în Dumineca brădărie o frumoasă serbare a sfințirii clopotului la care a participat satul întreg și mulți din satele învecinate. După actul sfințirii, săvârșit de preoții din Silagiu, Vermeș și Izgar, a urmat o masă comună și o petrecere populară din cele mai animate.

Data din conferința episcopescă dela 26 Ianuarie c. o pastorală comună a arhiepiscopilor noștri, tipărită abia acum, anunță că arhiepiscopii noștri anul sfânt, îndemnându-i să participe în număr cât mai frumos la pelerinajul ce se va face la Roma pe la sfârșitul Maiu. Se înșiră apoi persoanele cari pot obține indulgențele jubulare și fără de-a merge la Roma, dându-se preoților instrucțiile necesare despre facultățile ce au în legătură cu

Foița „Unirii”

De vorbă cu d. G. B. Duică.

Pe marginea unui articol cu pretenții de mare erudiție filosofică.

În Nr. din 14 Februarie al „Telegrafului Român” dl G. Bogdan-Duică, polemizând cu „Styx”, sub titlul „Militarism confesional” pretinde a face o „dare de seamă” asupra recente broșuri a Preasfințitului episcop al Lugojului: *Din trecutul bisericii răsăritene cu reflexii la timpul de față.* O broșură ca aceasta merită toată atențiunea clasei intelectuale, pentru care este scrisă; merită îndeosebi atențiunea literaților și a oamenilor de știință, cari vreau să se ocupe de cea mai importantă chestie din lume, de chestia religioasă. Nu ne miră deci faptul, că dl G. Bogdan-Duică se ocupă de cartea aceasta, ne uimește însă neoorientarea sa în chestiile religiunii și ușurătatea, cu oare le tratează.

Dl G. Bogdan-Duică nu vede în lume biserica universală, menită a păstra dreapta credință și a opera mântuirea eternă a sufletelor, ci vede numai o biserică, ce reprezintă „o putere de păstrare națională și de înălțare culturală”.

Nu-l interesează, dacă la baza acestei biserici este adevărata credință creștină, ori una greșită: „Nu discută dogme și canoane”,

cași cum ar putea să existe o biserică adogmatică și acanonică. Își închipuie, că poate clădi un ideal cultural, conservator de națiune, fără a examina fundamentul pe care zidește. Noi concedem, că nu numai bisericile creștine desbinate între sine, ci chiar și religiile necreștine pot înfăptui lucruri bune și folositoare. Nu concedem însă, că vor ajunge la înfăptuirea unui ideal, care înseamnă maximul de perfecțiune, dacă nu se bazează pe adevăr. Insași lipsa dreptei credințe din individ și societate este un defect, și nu poate fi idealul nimănui de a se viola dreptul divin al adevăratei religiuni. Lucrul acesta nu e demn de rațiunea omenească, nu e perfecțiune, nu e ideal. Întrebarea despre biserica cea adevărată revine deci mereu, chiar dacă dl G. Bogdan-Duică nu vrea să se ocupe de ea.

Pentru dl G. Bogdan-Duică idealul bisericii se oprește la marginea vieții culturale și geografice a națiunii, și totuși întreabă, ce înseamnă o biserică națională „în sens restrictiv”. Biserica e un organism universal, cuprinzând în sine multe națiuni, și poate să cuprindă omenirea întreagă, ea nu e numai națională. Creștinismul și naționalismul sunt ca două cercuri concentrice: ideea națională se cuprinde în ideea creștină, dar creștinismul nu e absorbit de ideea națională. Avem informația, că Psf. Dr. Alexandru Nicolescu va publica nu peste mult un studiu asupra acestei chestii, iar până atunci accentuăm cu toată tăria, că biserica nu

e numai națională, ci este și universală, și că atare e cel mai important factor al înfrângerii popoarelor, — lucru ce pe dl G. Bogdan-Duică se pare, nu-l interesează.

În legătură cu ideea aceasta era de dorit ca un critic cu pretenții, cum e dl G. Bogdan-Duică, să se declare și cu privire la intențiunea națională creștină, amintită de autor la pag. 80 și să se fi declarat și asupra intențiunii francmasonice, care dorește a-și vesti doctrina tocmai în biserică (pag. 80). Ori nu cumva să fi mai bine, ca în lupta uriașă a curentelor sociale distrugătoare, biserica să fie fărâmiată în autocefalii și în secte, ca astfel francmasoneria s'o poată distruge mai ușor? — „Să stăruim pe lângă Roma departe, departe”, numai înfrângeră nu? Aceasta poate fi în interesul românesc și francmason, nu însă în interesul cultelor religioase a Românilor, ale căror orientări merg altfel în întregime spre Apus...

E caracteristic pentru omul, ce nu se bazează de adevăr, că însuși își contrazice. Atunci și cu criticul nostru. Publicându-și „dare de seamă” în „Telegraful Român” vrea să rozeze punctul de vedere al oficialității ortodoxe pe când cărțile aceleiași biserici nicidecum vorbesc despre „autocefalii” ori despre „biserică națională”, ci spun limpede, bunăoară în discursul Rusaliilor, că *Dumnezeu a chemat pe toți într'o unire.* — Criticul nostru totuși să apere autocefalia, dar cu ce do

jubilar. Pentru orientare amintim și noi, că indulgențele jubilar se pot obține și acasă — și chiar de două ori în acest an — din partea următoarelor categorii de persoane: Membrele tuturor ordinilor și congregațiilor religioase femeiești precum și întreg personalul femeiesc din serviciul caselor acestora; toate studentele interniste; prizonierii și robii de ambele sexe; cei care nu pot călători din cauza boalei sau slăbiciunii; cei care asistă pe bolnavii din spitale; lucrătorii cari trăiesc din munca lor zilnică și, în sfârșit, bătrânii cari au trecut de 70 ani.

Asupra unui punct foarte însemnat, acela al *alegerii chiriarhilor*, congresul național bisericesc dela Sibiu n'a convenit cu proiectul de lege al guvernului, rămânând ca prelații ardeleni să-și susțină în Senat punctul lor de vedere, după care episcopii ar fi să se aleagă de congresele eparhiale.

Conflictul dintre guvernul turc și patriarhia ecumenică dela Constantinopol e pe cale să se aranjeze prin abdicarea patriarhului expulsat și *alegera unui nou patriarh*, care să nu fie supus faimosului „schimb”. Și pentru ca actul alegerii canonice să se poată face, după ce în Constantinopol nu se mai afla numărul necesar de mitropoliți electori (cel puțin 12), guvernul din Angora și-a dat învoirea ca pentru actul alegerii să poată veni la patriarhie mitropoliții necesari pentru complectarea sinodului electoral.

„Universul” anunță că un congres al preoților basarabeni, ținut de curând la Chișinău, a protestat contra tuturor măsurilor guvernului în chestiunea administrării averilor bisericesti, deschizând prin aceasta de nou *criza din biserica ortodoxă a Basarabiei*, care fusese definitiv aranjată.

RECLAMA

„: este sufletul comerțului :”

Săptămâna politică.

Sesiunea parlamentară ordinară, ale cărei ședințe au fost în timpul din urmă atât de des întrerupte, urmând să se închidă după Constituție la 15 Martie, se va prelunge deocamdată până la 12 Aprilie, când se va lua vacanța de Paști. În timpul acesta se va vota reforma administrativă, care este acum în discuția Senatului, legea de unificare a bisericii ortodoxe și probabil și aceea a regimului cultelor în România. Reforma electorală se va depune întâiu tot la Senat și încă înainte de Paști, dezbaterile ei se va face însă numai după vacanța de Paști, încheind — după prevederile Constituției — această ultimă legislatură a guvernului actual.

— *Fuziunea partidului național român cu acela al dlui N. Iorga* a fost ratificată, cu multă însuflețire, de congresele ambelor partide, cari s'au ținut Duminică trecută la București. Un nou congres al partidului fuzionat, numit „partidul național”, care se va ține încă înainte de Paști, după reîntoarcerea apropiată a dlui N. Iorga dela Paris, se va pronunța asupra șefiei partidului, rămânând ca până atunci lucrurile să fie conduse de președinții actuali, ajutați de comitetele lor executive.

— Cu toate indicațiile aproape sigure, pe cari le oferă noul partid național pentru *succesiunea de guvern*, partidul generalului Averescu crede, că având simpatia liberalilor va putea să incline de nou și Coroana în favorul său, și de aceea a hotărât să reîntre în viața politică, candidând la ambele alegeri parțiale dela sfârșitul acestei luni (la Reghin și la Gorj) și luptând cu toate puterile — proprii și mai ales împrumutate dela guvern — pentru a câștiga mandatele vacante. La Reghin candidază chiar d. Octavian Goga, căruia guvernul nu i-a opus contracandidat.

— Ca un moment nou al politicii noastre interne, ținem să încreștăm *formarea unui nou partid social-creștin*, ale cărui baze s'au pus de curând la Oradea-mare, sub conducerea avocatului clujan Dr. Valeriu Roman. Lucru-

rile sunt încă la începutul începutului, dar oamnia idea unui atare partid este din cele mai bune, nu-i eschis ca din mică semință de azi să iasă ca mâine arborele tare și puternic al unui partid de seamă, care să conteze în politica țării.

— Săptămâna trecută s'a întrunit la Belgrad *scupcina sârbească*, ale cărei prime lucrări au dovedit că blocul opoziției croato-slovene, consolidat mult prin renunțarea radicalilor la veleitățile republicane, nu numai că n'a fost înfrânt, ci este o adevărată putere, în fața căreia Pașici nu va putea să reziste mult timp. Gazetele anunță chiar că s'ar fi și început tratative între guvern și opoziția, dar acesta pune — ca condiție sine qua non a unei înțelegeri — disolvarea imediată a parlamentului actual, un lucru la care guvernul nu s'ar putea preta fără primejdii mai mari.

— Aceste greutăți interne au făcut ca *conferența micii entente*, care urma să se țină la București pe la mijlocul acestei luni, a fost de nou amânata pe ziua de 1 Aprilie, fără ca acest termin să poată fi socotit și el definitiv.

— În locul lui Fritz Ebert, *președintele republicii germane*, mort de curând, partidele au convenit să ridice provizor la demnitatea de locțiitor de președinte pe Dr. von Simons, președintele Curții supreme de justiție a Reichului, urmând ca alegerea definitivă să se facă mai târziu, după ce partidele vor fi convenit asupra persoanei, care poate să garanteze forma republicană, cu atâția dușmani între oameni de ieri ai războiului.

— Afirmative la instigațiile Angliei, care, pentru a putea stăpâni mai ușor regiunea petroliferă Mossul, dorește slăbirea Turciei, populația din Kurdistan a făcut de curând o *răscoală pentru reîntronarea Kalifului*, care a fost însă înăbușită. Ea a avut totuși rezultatul unei schimbări de regim la Angora.

Cețiți și răspândiți:

„UNIREA!”

Cu interpelare în parlament! — Spune, că lucrează pentru cultivarea poporului român, dar nici nu se gândește la Românii de peste graniță. Acolo să meargă „Preasfințitul dela Lugoj, căci d-sa are alta de lucrat: — Să fixeze concluzii exagerate din broșură.

Iată cum:

1. Din împrejurarea, că autorul numește „tâmpită” obiecțiunea, care afirmă, că unirea la noi nu mai are rost, criticul concludde, că sunt „tâmpii toți (!) cei care susțin obiecțiunea”, cași cum aceasta ar fi întreaga activitate intelectuală a celor ce o susțin.

2. Autorul vorbește despre pieirea elementului românesc *din peninsula balcanică*, prigunit în numele ortodoxiilor naționale, dar criticul își închide ochii în fața acestui trist fapt, stigmatizat chiar și de guvernul român în „Cartea verde”, și cutează a afirma, că în mintea autorului pieirea aceea se referă la Românii ortodocși din patria liberă: „Ori catolici deplin, ori pieirea ne așteaptă!” Zice că citește cu ochi buni, dar n'a observat, că la pag. 101 Preasfinția Sa episcopul Nicolescu vorbește despre *întărirea politicii interne și externe a statului român prin unire*. De pieirea lui n'a spus nici o vorbă.

3. Nu autorul, ci criticul greșește referindu-se la atitudinea dlui O. Ghibu, pentru că niciodată dl O. Ghibu n'a afirmat, că trebuie să ne unim cu Roma punându-i condiții de credință, iar autorul tocmai despre *credință*

vorbește, când afirmă, că Roma nu se poate uni cu nimeni *în credință* pe bază de compromis.

4. N'are „ochi buni” dl G. Bogdan-Duică nici atunci, când susține, că în „cărțică” nu se vede complexul fond, care a produs mișcările desbinării. Se vede prea bine dela început până la sfârșit. Se vede limpede culpabilitatea bizantină din istorie, din sinoade, din câștile sfinte ale ortodoxiei, din sfinții Părinți. Se vede limpede lupta bizantină pentru uzurparea jurisdicției supreme în biserică, dar dovezile aduse sunt atât de puternice, încât criticul nu le poate răsturna. Și de aceea crede, că cu o frază poate înlocui critica reală.

Bine face deci, când se întreabă: „Eu, ce rost am aici?” — Noi îi răspundem: N'ai nici un rost!

*

Ca totuși să-i facem puțin serviciu, cităm criticului ceva din o carte bună — Histoire de l'empire byzantin, Paris, 1920 — de renumitul bizantinolog Charles Diehl:

„Dar *ambitia patriarhilor constantinopolitani* trebuia să aibă urmări încă și mai grave: Ea aducea ruperea de Roma și schisma celor două biserici. O întâia dată, o știm cu toții, *ambitia lui Fotiu* provocase ruperea aceasta. Suirea pe tron a lui Bazil I. inaugură o altă politică religioasă; patriarhul căzu în disgrație, și sinodul ecumenic, ținut la Constantinopol în 869, restabili unirea cu Roma. Totuși

Fotiu ajunsese iară pe tronul său în 877; de nou, în sinodul din 879, rupse cu papalitatea; și dacă în sfârșit el căzu în 886, dacă unirea a fost restabilită sărbătorește în 893, conflictul latent totuși există între cele două biserici, de sigur mai puțin pentru chestiile secundare de dogmă și de disciplină, cari le separau, decât pentru refuzul îndărătnic al Grecilor de a recunoaște primatul roman și pentru *ambitia ce-o aveau patriarhii din Constantinopol de a fi Papii Orientului*. Dela sfârșitul secolului X ostilitatea era extrem de mare: La mijlocul secolului XI a mai trebuit să vină *ambitia lui Mihail Cerulariu*, ca să se săvârșească ruperea definitivă” (pag. 130—1).

Pe acest *Cerulariu* același autor îl descrie în cartea sa „Byzance” — Paris, 1924 — precum urmează:

„Superb, semet, nedubitantă nicidecum de sine însuși, ca un zeu ce umblă prin cer... el nu era nici îngăduitor, nici mlădios, ci era curajos, tenace în propunerile sale, neimblânzit în mâniile sale... Pentru a se face mai mare, el nu s'a temut a deslănțui în 1054 schisma împotriva Romei și de a o impune și împăratului șovăitor, amenințându-l cu răscoală. Amețit de învingerea sa, el a fost atunci, vreme de 5 ani, arbitrul suprem al afacerilor publice. El a fost acela, care în 1056 a pus pe tron pe Mihail VI și i-a consolidat puterea; el, care după un an a impus abdicarea aceluiaș împărat; el, care a făcut să reușească în Constan-

Știri mărunte.

Personale. I. *Freasfinția Sa* pâr. mitropolit VASILE a plecat ieri de nou la București pentru un timp de vre-o săptămână.

— Săptămâna trecută au fost oaspeții Blajului pâr. *Elie Biequemard*, superiorul provincial al Assumpționiștilor din Lyon și pâr. *Saturnin Aube*, vicarul provincial pentru Orient al aceluiaș ordin călugăresc, având reședința în Constantinopol.

Concurs. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 1 Aprilie c., concurs la postul de paroh I (împreună cu oficiul protopopesc) al orașului *Bistrița*.

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu termenul de 10 Aprilie, concurs la parohiile *Buda-veche* (prot. Cluj), *Fărău* prot. (Murăș-Uioara) și *Tihău* (prot. Dârgea).

Locale. Dumineca viitoare, a treia din sf. Paresimi, va predica în catedrală pâr. *Dr. Ioan Coltor*, canonic mitropolitan.

— În cinstea înalților oaspeți francezi, cercul franco-român, condus de profesorii noștri assumpționiști pâr. *Evrard* și pâr. *Mercks*, a aranjat Joia trecută o *serată artistică* din cele mai reușite, având în program puncte cu preferința franceze, susținute cu dibăcie de elevii și elevele școlilor noastre. Publicul, în majoritate necunoscător al limbii franceze, s'a încălzit mai mult de partea românească a serării (un minunat cor al școlii normale condus de d. prof. *Eugen Hopârteanu* și câteva jocuri naționale), dar a răsplătit cu bogate aplauze și celelalte prestații și cu deosebire cele trei tablouri din piesa *»Jeanne D'Arc«*, al căror conținut a fost spus întâiu în limba română.

— Inspectorul general dela București, d. *Lupu-Antonescu*, și inspectorul regiunii Sibiiu, d. *Traian Bratu*, au făcut săptămâna trecută o *inspecție școlară* la ambele noastre licee.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: »Bunii credincioși din Iernut locuitori în Canton Ohio au

tinopol revoluția, care a adus pe tron pe Isac Comnenul. Plin de poftă de domnie și de râvnă de a porunci tuturor, având pretenția, cum zice Pselos, de a mișca cu o încrețire de sprincene cerul și Olimpul, el a vrut să domineze pe noul său stăpân — pe împăratul pus de dânsul — cum dominase pe antecesorul lui. A fost acuzat, că vrea să împreune stăpânia și preoția, de a hotări ca un împărat râvnind puterea supremă. La tot cazul el nu s'a sfiit a purta sandale de purpură, semnul tradițional al puterii supreme declarând, că aceasta e un privilegiu al preoției. Conflictul între patriarhie și imperiu era deschis. Cerulariu, simțindu-se susținut din partea poporului, a cărui simpatie deplină i-o câștigase ruperea de Roma, amenința, pretindea, pășia la violențe: El prezise căderea împăratului, zicând într'un limbaj trivial și vulgar: „Eu te-am ridicat, imbecilule, eu te voi și frânge“. Aceasta era prea mult. Isac l-a arestat, l-a închis, l-a trimis la Imbros, pregătindu-i depunerea. Dar n'a mai avut timp. Istovit de suferințe, Cerulariu muri înainte de a se fi prezentat în fața judecătorilor săi, dar a murit îndărătnic, fără să se fi plecat... În istoria Bizanțului aflăm cu ușurință și alte tipuri de prelați ambițioși, cari după vorba unui istoric din secolul XIV, n'aveau nimic preoțesc decât cărja pastorolă și haina“.

Acesta este dle G. B. Duică, fondul istoric al schismei orientale!

Scrutator.

ținut să ne facă de nou o plăcută surprindere. Aducându-și aminte de gândul unei noi biserici în acest centru protopopesc, au folosit sărbătorile Crăciunului pentru a colinda în favorul bisericii noastre, adunând o sumă de 41,000 Lei și întregind prin aceasta donația lor la totalul de 263,730 Lei. Iată și numele acestor vrednici Români: *Florian Scridon*, *Teodor Simion*, *Cornel Simion*, *Ioan Cioca*, *Ioan Orza*, *Filon Simion*, *Ilie Bordean*, *Cornel Bonta*, *George Cioca*, *George Ghip* și *Ioan Popean*. — Atât colindătorilor, cât și celor colindați, le aducem și pe această cale mulțumita noastră cea mai fierbinte. — *Reprezentanța parohială din Iernut*.

O dispoziție de mult așteptată. Direcțiunea presei din ministerul de interne aduce la cunoștință generală, că acest minister a dat tuturor prefectilor un ordin circular să împiedece pe ceie ar încerca să desfacă prin organele administrative diferite broșuri sau portrete, chiar când s'ar prezenta vechi autorizații din partea ministerului, știind că prin acest ordin se anulează absolut toate au orizațiile acordate până în prezent. — Și să sperăm că pe viitor nu se vor mai acorda altele nouă!

† **Irma Maria Vultur u. Papiu**, o fiică a protopopului nostru din Iernut, s'a stins la 6 Martie în anul 27 al vieții. O deplâng număr-oase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii.

Mulțumită. Reprezentanța parohiei române unite din Ilba mulțumește și pe această cale pentru suma de 700 Lei colectată în Oradea-mare din partea dnci *Aloisia Danciu*, soția vrednicului nostru primar. — *Gheorghe Tohidan*, preot. (25) 1-1

Telefonul „Uniril“.

B. Comloșul bănațean. Situația școlilor noastre și în special aceea a edificiilor noastre școlare este într'adevăr cu totul nelămurită și lumea are toată dreptatea, când cere dela autoritățile în drept să nu se mai întârzie cu clarificările necesare, pe cari conducătorii bisericii ortodoxe le-au și dat încă dela începutul anului școlar în curs. Găsim însă, ca deocamdată cel puțin, este inoportun a insista prin articole de ziar asupra acestor lucruri.

„Tara Noastră“. Cluj. Mulțumindu-vă pentru răspunsul prompt din numărul dela 8 Martie c., Vă felicităm că pentru redactarea lui ați găsit o persoană atât de... competentă. Spuneți-i, Vă rugăm, că noi niciodată n'am contestat protopopului nostru dela Cluj calitatea de »frunța al bisericii române unite«, așa că n'a fost nici o nevoie s'o mai accentueze și mai ales nu să o compare cu aceea a directorului nostru, care nu ține să-și așeze atari calități, dând bucurios întâietate tuturor oamenilor... cu barbă mai lungă. Mai spuneți-i apoi, că suntem și noi pentru gândul irenic »să înceteze odată frecările și neînțelegerile confesionale«, și — chiar mai mult — că toată lupta noastră n'are de cât acest (!) obiectiv, dar, firește, aceasta nu înseamnă că am putea accepta soluția dsale, de-a contribui la eliminarea »frecărilor« prin propria noastră decapitare. În sfârșit, ca să terminăm — că taxele sunt cam scumpe la telefon Vă mai rugăm să-i spuneți, ca »Unirea« are tot respectul față de noua așezare patriarhală a ortodoxiei celor »paisprezece milioane de Români«, și nici prin minte nu i-a trecut să strice »sărbătoarea națională (!)« a acestora, dar continuăm a crede, că »pentru progresul adevărat al ortodoxiei române« — iar nu pentru considerante de altă natură și în deosebi nu pentru cele politice! — patriarhia este într'adevăr »un fapt absolut însemnat«. — Și Vă întrebăm acum: Nu era mai bine să nu ne răspundeți, ori, măcar să nu fi angajat la răspuns o persoană atât de... competentă!?

„Telegraful român“. Sibiiu. Precizările pe cari le doream și de cari Vă ocupați în numărul dela 5 Martie au următorul rost: Fiind catolicismul Ungurilor o permanentă piatră de sminteală în ochii Dvoastră, și constituind el unicul temeliu pe care puteți (așa cum puteți!) răzima îndemmurile continue de a ne rupe de Roma, doream să știm — și o mai dorim și acum — dacă o eventuală trecere a lor în apele răsăritene ale ortodoxismului i-ar face în ochii DV mai puțin periculoși pentru statul român, decum sunt azi, fiind în apele Romei. — De astă dată suntem, sperăm, destul de precisi într'u a ne arăta dorința, așa că ne-ar plăcea să nu mai încercați o nouă diversiune, care totdeauna înseamnă o slăciciune. Și Dvoastră sunteți doar »dominanți«!

G. Rodna-nouă. Cele trimise de Dvoastră ar fi numai mazer pe părâte, ba ne-ar expune poate și la interpretări cari nu ne pot folosi. Gândul de-a ne extermina bisericește stăruie în capul corifeilor ardeleni ai ortodoxiei cu atâta putere, încât cu apeluri, făcute »în numele lui Isus«, nu se poate ajunge nici când la »pacea între frați«. Mai mult decât oriunde, la noi se potrivește mai curând vorba latină: »Si vis pacem, para bellum!«

T. Ciomandru. Nici o lege nu prevede exproprierea edificiilor noastre școlare și astfel dreptul de proprietate asupra lor ne este deplin asigurat. Senatele noastre școlare sunt deci în drept, să dispună asupra lor — bineînțeles »servatis servandis« — după bunul lor

plac. Și aceasta cu deosebire în cazul — cum e dela Dvoastră —, când edificiul din chestiune nici se folosește spre scurți școlare.

Of. paroh. *Galoș-petreu*. Din suma trimisă 30 Lei s'a completat abonamentul anului trecut. Pe completarea abonamentului pe anul curent mai trimis 30 Lei.

C. *Dumbrăvița*. Am primit 100 Lei, din cari mai 50 Lei au trecut pe anul curent.

AVIZ

Comitetelor dela școalele primare de Sibiiu de sub Inspectoratul învățământului giunia IV. Sibiiu.

Conform ordinului circular dat de Revizoratele școalelor, ca fiecare școală să aibă scripție pe edificiul școlii, mă recomand D. directori și învățători să binevoiască a comanda dela firma mea, fiestecare școală câte o scripție, încât se poate toate după modelul deus încă din anul trecut la Inspectoratul învățământului din Sibiiu (Serv. contabilități), care este aprobat de bun și garantat de lucru exact și durabil. Modelul este din tinichea, formă ovală, vopsit fondul alb, la mijloc pictura stema medie, și jur împrejur inscripția dela cu litere vizibile negre.

Se trimite la comandă pentru fiecare școală contra ramburs, pe prețul de 230 lei. Mai mult decât 225 lei. În special pentru jud. Sibiiuului execută după schița primită din ordinul circulei în formă lungă și la mijloc rotundă. Trimit costul și mărirea și îndată ce sunt executate trimit la cerere fiecărei școle.

Incredințez pe dd. directori și învățători executarea lucrului meu este bun și aprobat de Onor. Inspectoratul învățământului din Sibiiu cât și de toate Revizoratele școalelor primare de Stat.

Sibiiu, Strada Mitropoliei 30.

Nicolae Tălmăcean,
pictor de firme.

(24) 2-3

— Nu comandați acolo unde nu sunteți siguri!

□ □ Sprijiniți firmele românești! □ □

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 13-52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale etc.**, precum și o dăjdi bisericești: **Vestminte și Prapori** din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi **Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori** cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va convinge de prețurile mele. □

SIBIIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

Preoțime! Nou Apărut!

Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 45 lei, plus 5 lei porto.

Se află la Librăria Anca. Cluj.

(7) 17-20